PROJEKSİYON

İŞSİZLİK:

TÜİK Mayıs dönemi işsizliğinin bir önceki yılın aynı ayına göre 3,1 puan artışla yüzde 12,8 seviyesinde olduğunu açıkladı. İşsiz sayısı da yine aynı döneme kıyasla 1 milyon 21 bin kişi arttı ve 4 milyon 157 bin kişi olarak belirlendi. Genç nüfusta işsizlik de Mayıs döneminde bir önceki yılın aynı dönemine göre 5,5 puan artarak yüzde 23,3'e yükseldi.

Bir önceki döneme göre bakıldığında ise mevsim etkisinden arındırılmış işsizlik oranı Mayıs döneminde 0,2 puan artarak yüzde 14,0'a yükseldi. İstihdam edilenler de bir önceki döneme göre 137 bin kişi azaldı ve istihdam oranı 0,3 puan azalarak yüzde 45,4 düzeyinde gerçekleşti.

Yıllar	Aylar	İstihdam Edilenler	İşsiz	İşsizlik Oranı	Tarım Dışı İşsizlik Oranı	İstihdam Oranı
2018	Ocak	28,029	3,409	10,8	12,7	46,4
	Şubat	28,166	3,354	10,6	12,5	46,6
	Mart	28,499	3,210	10,1	11,9	47,1
	Nisan	29,009	3,086	9,6	11,4	47,9
	Mayıs	29,138	3,136	9,7	11,6	48,1
	Haziran	29,314	3,315	10,2	12,1	48,4
	Temmuz	29,265	3,531	10,8	12,9	48,2
	Ağustos	29,318	3,670	11,1	13,2	48,3
	Eylül	29,063	3,749	11,4	13,5	47,8
	Ekim	28,870	3,788	11,6	13,6	47,5
	Kasım	28,314	3,981	12,3	14,3	46,5
	Aralık	27,655	4,302	13,5	15,6	45,4
2019	Ocak	27,157	4,668	14,7	16,8	44,5
	Şubat	27,355	4,730	14,7	16,9	44,8
	Mart	27,795	4,544	14,1	16,1	45,4
	Nisan	28,199	4,202	13,0	15,0	46,0
	Mayıs	28,269	4,157	12,8	15,0	46,1

İşsizlik oranı tahminleri aştı

İşsizlik oranına yönelik kısa vadeli tahmin yapan SPM, Mayıs dönemi işsizlik oranını yüzde 12,7, istihdam oranını ise yüzde 46,2 olarak tahmin etmişti. İşsizlik oranı tahminleri aşarak daha yüksek seviyede gerçekleşti.

Herhangi bir sosyal güvenlik kuruluşuna kaydı olmadan çalıştırılanların oranı da Mayıs 2019'da bir önceki yılın aynı dönemine göre 0,7 puan artarak yüzde 34,4'e çıktı. Tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışanların oranı da aynı döneme kıyasla 0,4 puan artarak yüzde 22,8'e yükseldi. Bir önceki dönemde kayıt dışı çalışanlar yüzde 34,2, tarım dışı sektörlerde kayıt dışı çalışanlar ise yüzde 23,1 seviyesindeydi.

Geçici istihdam

Öte yandan, ne eğitimde ne de istihdamda olan gençlerin oranı da Mayıs 2019'da bir önceki yılın aynı dönemine göre 2,1 puan artarak yüzde 23,4'e yükseldi.

TÜİK belirlemelerine göre geçici istihdamlar dahil kamu istihdamı 2019 Nisan-Haziran döneminde, bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 10,6 oranında artarak 4 milyon 570 bin kişiye ulaştı.

İhracat birim değer endeksi azaldı

İhracat birim değer endeksi, Haziran'da yıllık bazda yüzde 4,8, ithalat birim değer endeksi ise yüzde 3,7 geriledi.

Türkiye İstatistik Kurumu, Haziran ayına ilişkin dış ticaret endekslerini açıkladı. İhracat birim değer endeksi, Haziran'da geçen yılın aynı ayına göre yüzde 4,8 azaldı. Endeks, bu dönemde gıda, içecek ve tütünde yüzde 1,5, ham maddelerde (yakıt hariç) yüzde 3,8, yakıtlarda yüzde 14,8, imalat sanayisinde (gıda, içecek, tütün hariç) yüzde 4,8 düştü. İthalat birim değer endeksi, Haziran ayında yıllık bazda yüzde 3,7 geriledi. Endeks geçen yılın aynı ayına göre, gıda, içecek ve tütünde yüzde 7,4, ham maddelerde (yakıt hariç) yüzde 8,4, imalat sanayisinde (gıda, içecek, tütün hariç) yüzde 2,7, yakıtlarda ise yüzde 4,2 azaldı.

İhracat miktar endeksi

İhracat miktar endeksi, Haziran'da geçen yılın aynı ayına göre yüzde 9,9 geriledi. Endeks, gıda, içecek ve tütünde yüzde 13,7, ham maddelerde (yakıt hariç) yüzde 12,4 imalat sanayisinde (gıda, içecek, tütün hariç) yüzde 12,6 azalırken, yakıtlarda yüzde 66,2 artış kaydetti. İthalat miktar endeksi de yıllık bazda yüzde 19,7 azalış gösterdi. Endeks bu dönemde, gıda, içecek ve tütünde yüzde 31,1, ham maddelerde (yakıt hariç) yüzde 13,7, yakıtlarda yüzde 12,9 ve imalat sanayisinde (gıda, içecek, tütün hariç) yüzde 21,8 azaldı. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış seriye göre, Mayıs 2019'da 174,3 olan ihracat miktar endeksi yüzde 15,9 azaldı.

ENFLASYON:

Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE), Temmuz ayında aylık bazda yüzde 1,36 artarken, Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) yüzde 0,99 düştü. Yıllık enflasyon tüketici fiyatlarında yüzde 16,65, yurt içi üretici fiyatlarında yüzde 21,66 oldu.

Türkiye İstatistik Kurumu'nun (TÜİK) açıkladığı Temmuz ayı enflasyon verilerine göre Temmuz ayı itibarıyla 12 aylık ortalamalar dikkate alındığında, tüketici fiyatları yüzde 19,91, yurt içi üretici fiyatları yüzde 32,34 arttı. Geçen yılın Aralık ayına göre de tüketici fiyatları yüzde 6,44, yurt içi üretici fiyatları yüzde 7,02 yükseldi. TÜFE, Temmuz'da Haziran ayına göre yüzde 1,36, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 16,65 artış kaydetti. Yİ-ÜFE Haziran ayına göre yüzde 0,99 düşerken, Temmuz 2018'e kıyasla da yüzde 21,66 arttı. Sanayinin dört sektörünün bir önceki aya göre değişimleri; madencilik ve taşocakçılığı sektöründe yüzde 0,43, imalat sanayi sektöründe yüzde 0,84, elektrik, gaz üretimi ve dağıtımı sektöründe yüzde 3,36, su temini sektöründe yüzde 0,67 düşüş olarak gerçekleşti.

En yüksek artış ulaştırmada

Tüketici Fiyat Endeksi'nde (TÜFE) yer alan ana harcama gruplarında, Temmuz'da aylık bazda en yüksek artış, yüzde 4,46 ile ulaştırmada görüldü. Ana harcama grupları itibarıyla Temmuz'da, aylık bazda en yüksek artış yüzde 4,46 ile ulaştırmada görülürken, ev eşyasında yüzde 4,24, konutta yüzde 3,1, eğlence ve kültürde yüzde 1,6 ve lokanta ve otellerde yüzde 1,42 artış kaydedildi.

Temmuz'da ana harcama grupları itibarıyla endekste en çok düşüş gösteren grup yüzde 3,2 ile giyim ve ayakkabı olurken, bunu yüzde 1,11 ile gıda ve alkolsüz içecekler takip etti.

Yıllık değişimler

TÜFE'de yıllık bazda en yüksek artış, yüzde 26,93 ile çeşitli mal ve hizmetler grubunda görüldü. Bunu yüzde 25,41 ile ev eşyası, yüzde 19,85 ile lokanta ve oteller, yüzde 19,23 ile alkollü içecekler ve tütün, yüzde 18,21 ile gıda ve alkolsüz içecekler izledi. Geçen ay endekste kapsanan 418 maddeden 48'inin ortalama fiyatlarında değişim olmazken, 264'ünün ortalama fiyatlarında artış, 106'sının ortalama fiyatlarında ise düşüş gerçekleşti. İşlenmemiş gıda ürünleri, enerji, alkollü içkiler ve tütün ile altın hariç TÜFE'de, Temmuz ayında bir önceki aya göre yüzde 2,04, geçen yılın aralık ayına göre yüzde 6,72, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 17,53 ve on iki aylık ortalamalara göre yüzde 19,07 artış gerçekleşti. Özel kapsamlı tüketici fiyatları endeksi göstergelerine bakıldığında, temmuzda aylık bazda en yüksek artış yüzde 2,17 ile "Mevsimlik ürünler hariç (TÜFE)" göstergesinde görüldü.

En yüksek fiyat artışı turlarda

Tüketici fiyatları bazında Temmuz'da bir önceki aya göre en yüksek fiyat artışı yüzde 29,18 ile yurt içi bir hafta ve daha fazla süreli turlar oldu. Fiyat artışında yurt içi bir hafta ve daha fazla süreli turları, yüzde 15 ile elektrik ücreti, yüzde 12,74 ile genç odası takımı izledi. Temmuz'da fiyatı en çok artan diğer ürünler arasında yüzde 12,43 ile yemek odası takımı, yüzde 12,04 ile tek kişilik yatak, yüzde 11,81 ile bira, yüzde 11,67 ile toz şeker, yüzde 11,41 ile oturma odası takımı, yüzde 10,88 ile benzinli otomobil ve yüzde 10,55 ile dizel otomobil yer aldı.

Geçen ay en fazla fiyat düşüşü ise yüzde 27,91 ile karpuzda gerçekleşti. Karpuzu yüzde 25,87 ile patlıcan, yüzde 23,34 ile salatalık, yüzde 15,92 ile taze fasulye, yüzde 14,36 ile kabak, yüzde 11,89 ile şeftali, yüzde 11,45 ile kuru soğan, yüzde 7,68 ile patates, yüzde 7,38 ile çocuk için elbise ve yüzde 7,06 ile tavuk eti takip etti.

Bütçe 9,9 milyar TL fazla verdi

Merkezi yönetim bütçesi Temmuz ayında 9 milyar 901 milyon TL fazla verdi. Bütçenin Temmuz ayında fazla vermesini, Merkez Bankası'nın ihtiyat akçesinden aktarımlar sağladı. Bütçe gelirleri Temmuz ayında bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 51,1 oranında artarak 93 milyar 433 milyon TL olarak gerçekleşti. Bu gelirler içinde vergi gelirleri yüzde 7,3 oranında artarak 58 milyar 322 milyon TL oldu. Vergi dışı gelirler ise aylık bazda yüzde 487,3 oranında artarak 32 milyar 598 milyon TL düzeyinde gerçekleşti. Vergi dışı gelirler içinde Hazine Portföyü ve İştirak Gelirleri kaleminden elde edilen gelir Temmuz ayında 22 milyar 287 milyon TL olarak gerçekleşti.

2019 Temmuz ayında bir önceki yılın aynı ayına göre; gelir vergisi yüzde 16,8, kurumlar vergisi yüzde 72, dahilde alınan KDV yüzde 6,1 oranında yükseldi. Aynı döneme kıyasla ÖTV yüzde 1, ithalde alınan KDV yüzde 2,2 oranında azaldı.

Ocak-Temmuz dönemi

Ocak-Temmuz döneminde, Merkez Bankası ihtiyat akçesi aktarımının da etkisiyle, Ocak-Haziran döneminde 78 milyar 583 milyon TL olan açık, 68 milyar 682 milyon TL seviyesine geriledi. Bütçe açık hedefi yıl sonu itibariyle 80.6 milyar TL belirlenmişti.

Ocak-Temmuz döneminde bütçe giderleri yüzde 22,7 oranında artarak 565 milyar 100 milyon TL seviyesinde oluştu ve bütçe tahmininin yüzde 58,8'ine ulaştı. Bütçe gelirleri ise yüzde 19,4 oranında artarak 496 milyar 417 milyon TL düzeyine geldi ve bütçe gelir tahmininin yüzde 56,4'üne ulaştı. Ocak-Temmuz döneminde vergi gelirleri yüzde 4,8 oranında arttı ve yıl sonu bütçe tahmininin yüzde 48,8'i seviyesinde oluştu.

Ocak-Temmuz döneminde bütçe giderleri içinde faiz giderleri bir önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 39,4 oranında arttı. Faiz hariç giderler içinde personel giderleri yüzde 26,7, cari transferler yüzde 24,8 arttı. Yatırım kalemleri olan sermaye giderleri yüzde 1,3 oranında gerilerken, sermaye transferleri yüzde 10,7 oranında arttı.

GSYH Seçilmiş İktisadi Faaliyet Kollarına Göre Zincirlenmiş Değişim Oranları I. Çeyrek: Ocak-Mart / 2019

İktisadi faaliyet kolları	Bir Önceki Yılın Aynı Çeyreğine Göre Değişim Oranı (%)				
	Çeyrek				
	Yıl	I	II	III	IV
Tarım, ormancılık ve balıkçılık	2017	5,0	7,0	3,6	6,1
	2018	7,3	-1,1	1,8	-0,5
	2019	2,5			
Sanayi	2017	6,1	5,9	15,4	9,3
	2018	7,9	4,0	0,1	-6,4
	2019	-4,3			
İmalat sanayi	2017	5,6	5,9	16,8	8,8
	2018	8,4	4,4	0,5	-7,4
	2019	-4,7			
İnşaat	2017	5,1	5,1	18,8	6,5
	2018	8,0	1,5	-5,6	-8,7
	2019	-10,9			
Hizmetler	2017	6,4	6,3	21,8	9,3
	2018	10,5	8,9	4,8	-0,3
	2019	-4,0			
Vergi-sübvansiyon	2017	0,9	3,7	9,2	3,0
	2018	6,0	4,2	-0,1	-8,1
	2019	-6,9			

Cinsiyete Göre Kayıt Dışı Çalışma 2016-2019

İşteki Durum	Yıl	Toplam	Erkek	Kadın
İstihdam (Kişi sayısı)	2016	26 993	18 741	8 252
	2017	27 489	19 004	8 485
	2018	28 499	19 607	8 892
	2019	27 355	18 614	8 740
Kayıt dış istihdam (Kişi sayısı)	2016	8 869	5 293	3 576
	2017	9 096	5 401	3 695
	2018	9 245	5 582	3 664
	2019	9 160	5 631	3 529
Kayıt dışı istihdam (Oran)	2016	32,9	28,2	43,3
	2017	33,1	28,4	43,5
	2018	32,4	28,5	41,2
	2019	33,5	30,3	40,4

2019 Ocak-Temmuz Dönemi Bütçe Görünümü

	2018 Ocak Temmuz	2019 Bütçe	2019 Ocak Temmuz	Bütçeye Göre Gerçekleşme	Bir Önceki Döneme Göre Artış
Bütçe Giderleri	460.404	960.976	565.100	58,8	22,7
Faiz Hariç Giderler	418.454	843.659	506.636	60,1	21,1
Faiz Giderleri	41.950	117.317	58.464	49,8	39,4
Bütçe Gelirleri	415.443	880.359	496.417	56,4	19,5
Vergi Gelirleri	349.181	756.495	366.065	48,4	4,8
Bütçe Dengesi	-44.962	-80.616	-68.682	85,2	-52,8
Faiz Dışı Denge	-3.011	36.701	-10.219	-27,8	-239,4

Türk Müteahhitlerin Yurt Dışında Üstlendiği İş Sayısı (*2019 Ocak-Temmuz dönemi)

Yıllar	Proje Sayısı	Toplam Proje Bedeli	Ortalama Proje Bedeli
2002	208	4.411.725.105	21.210.217
2006	576	22.336.331.280	38.778.353
2009	512	20.391.501.085	39.827.151
2013	431	30.364.276.447	70.450.757
2014	345	27.337.405.761	79.238.857
2017	300	15.787.231.219	52.624.104
2018	306	20.778.630.849	67.904.022
2019*	130	5.673.157.276	43.639.671

GTS'ye Göre Dış Ticaret Verileri (Milyon Dolar)

				Ocak-Haziran		
	2018	2019	Değişim	2018	2019	Değişim
İhracat	13.621	11.597	-14,86	86.326	88.207	2,18
İthalat	19.544	15.086	-22,81	128.263	102.170	-20,34
Dış Ticaret Hacmi	33.165	26.683	-19,55	214.589	190.377	-11,28
Dış Ticaret Dengesi	-5.923	-3.489	-41,1	-41.936	-13.963	-66,71
İhr./ İth. Karşılama Oranı (%)	69,7	76,9		67,3	86,3	

Sanayi Üretim Endeksi (Aylık - Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişimi) (Takvim Etkisinden Arındırılmış)

Yıl	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2014	12	8,2	9,3	6,7	5,3	4,1	7,5	5,4	3,2	2	2,5	4,5
2015	-0,3	1	5,4	6,8	7,8	6,1	2,6	12,1	6,9	5,5	6,6	7,9
2016	8,2	10	3,8	3,7	5,6	2,8	-2,1	2,3	-1,7	6,3	3	1,4
2017	3,6	4	6,5	8,8	5,3	6,8	15	9,6	14,6	8,9	9,9	13,8
2018	11,6	9,5	7,4	5,6	5,9	2,2	5,3	0,9	-3,4	-6,2	-7	-9,9
2019	-7,4	-5	-1,9	-3,8	-1,3	-3,9						

Mevsim Etkisinden Arındırılmamış Temel İşgücü Göstergeleri (Mayıs 2018 - Mayıs 2019)

	Toplam		Erkek		Kadın	
	2018	2019	2018	2019	2018	2019
15 ve Daha Yukarı Yaştakiler (Bin)			(BİN)			
Nüfus	60.571	61.342	29.975	30.310	30.596	31.32
İşgücü	32.274	32.426	21.751	21.740	10.523	10.685
İstihdam	29.138	28.269	19.919	19.177	9.218	9.092
Tarım	5.408	5.173	2.997	2.860	2.483	2.313
Tarım dışı	23.658	23.096	16.923	16.317	6.735	6.779
İşsiz	3.136	4.157	1.832	2.563	1.305	1.593
İşgücüne dahil olmayanlar	28.297	28.916	8.224	8.570	20.073	20.347
			(%)			
İşgücüne katılma oranı	53,3	52,9	72,6	71,7	34,4	34,4
İstihdam oranı	48,1	46,1	66,5	63,3	30,1	29,3
İşsizlik oranı	9,7	12,8	8,4	11,8	12,4	14,9
Tarım dışı işsizlik oranı	11,6	15,0	9,6	13,3	16,1	18,9
15-64 Yaş Grubu						
İşgücüne katılım oranı	58,6	58,3	78,4	77,8	38,5	38,8
İstihdam oranı	52,7	50,7	71,7	68,4	33,7	32,9
İşsizlik oranı	9,9	13,1	8,6	12,1	12,7	15,2
Tarım dışı işsizlik oranı	11,6	15,1	9,6	13,4	16,2	19,0
Genç Nüfus (15-24 yaş)						
İşsizlik oranı	17,8	23,3	14,8	21,1	23,2	27,0
Ne eğitimde ne istihdamda olanların oranı [1]	21,9	24,0	13,1	16,4	31,0	31,8

(1) Çalışmayan ve eğitimde (örgün ve yaygın) olmayan gençlerin, toplam genç nüfus içindeki oranıdır.

Ana Harcama Gruplarına Göre Tüketici Fiyat Endeksi ve Değişim Oranları (Temmuz 2019) [2003=100]

Ana Harcama Grupları	Harcama Grubu Ağırlıkları	Bir Önceki Aya Göre Değişim Oranı (%)	Bir Önceki Yılın Aralık Ayına Göre Değişim (%)	Bir Önceki Yılın Aynı Ayına Göre Değişim (%)	On İki Aylık Ortalamalara Göre Değişim (%)
Türkiye	100,00	1,36	6,44	16,65	19,91
Gıda ve alkolsüz içecekler	23,29	-1,11	7,21	18,21	26,18
Alkollü içecekler ve tütün	4,23	0,75	18,04	19,23	7,17
Giyim ve ayakkabı	7,24	-3,20	-8,02	4,18	11,11
Konut	15,16	3,10	1,22	16,05	18,42
Ev eşyası	8,33	4,24	6,98	25,41	28,74
Sağlık	2,58	0,25	11,28	17,93	17,38
ulaştırma	16,78	4,46	10,33	13,67	18,46
Haberleşme	3,69	0,83	1,09	6,29	9,13
Eğlence ve kültür	3,29	1,60	7,70	17,47	19,60
Eğitim	2,40	0,90	8,42	13,68	11,47
Lokanta ve oteller	7,86	1,42	9,80	19,85	19,45
Çeşitli mal ve hizmetler	5,15	0,63	10,08	26,93	27,95

İllerde Kişi Başı GSYH (2017)

	TL	USD
Türkiye	38.680	10.602
İstanbul	65.041	17.827
Kocaeli	64.659	17.723
Ankara	52.000	14.253
Tekirdağ	47.479	13.014
İzmir	45.034	12.344
Bursa	43.707	11.980
Bilecik	43.230	11.849
Yalova	42.117	11.544
Eskişehir	40.639	11.139
Bolu	40.202	11.019
Kırklareli	38.619	10.585
Antalya	38.408	10.528
Çanakkale	38.292	10.496
Muğla	37.461	10.268
Sakarya	36.314	9.954
Denizli	35.745	9.797
Manisa	35.367	9.694
Karaman	35.344	9.688
Düzce	33.857	9.280
Tunceli	33.846	9.277
Kayseri	33.027	9.053
Artvin	32.486	8.904
Rize	32.149	8.812
Balıkesir	32.127	8.806
Erzincan	31.990	8.768
Kırıkkale	31.879	8.738
Burdur	31.694	8.687
Edirne	31.551	8.648
Uşak	31.487	8.630
İçel	31.151	8.538
Trabzon	30.789	8.439
Karabük	30.658	8.403
Konya	30.461	8.349
Isparta	29.797	8.167
Kütahya	28.471	7.804
Adana	28.221	7.735
Kastamonu	28.188	7.726
Aydın	28.072	7.694
Gaziantep	27.933	7.656
Amasya	27.810	7.623

	TL	USD
Zonguldak	27.662	7.582
Kırşehir	27.476	7.531
Samsun	27.272	7.475
Çankırı	27.127	7.435
Sivas	26.861	7.362
Aksaray	26.622	7.297
Nevşehir	25.930	7.107
Hatay	25.846	7.084
Afyonkarahisar	25.725	7.051
Niğde	25.006	6.854
Çorum	24.897	6.824
Elazığ	24.348	6.674
Bartın	24.188	6.630
Osmaniye	23.760	6.513
Sinop	23.629	6.477
Ardahan	23.292	6.384
Erzurum	23.122	6.338
Kahramanmaraş	22.968	6.295
Yozgat	22.886	6.273
Malatya	22.546	6.180
Iğdır	22.248	6.098
Giresun	22.238	6.095
Kilis	22.064	6.048
Ordu	21.867	5.994
Bayburt	21.247	5.824
Gümüşhane	20.923	5.735
Kars	20.276	5.558
Tokat	20.171	5.529
Mardin	19.758	5.416
Bingöl	19.205	5.264
Şırnak	18.878	5.174
Adıyaman	18.706	5.127
Diyarbakır	18.251	5.003
Hakkari	17.805	4.880
Batman	16.943	4.644
Siirt	16.607	4.552
Muş	16.131	4.422
Bitlis	15.536	4.258
Şanlıurfa	14.185	3.888
Van	14.080	3.859
Ağrı	12.729	3.489